

TÜRK DİL KURUMU

TÜRK DİL KURUMU
Kütüphane Arşivi
No 059-167/1

XVI. Kurultaya Sunulan
TÜZÜK DEĞİŞTİRME
VE
SEÇİM YÖNERGESİ
TASARILARI

XVI. KURULTAYA SUNULAN
TÜZÜK DEĞİŞTİRME TASARISI
ve
TÜRK DİL KURUMU SEÇİM YÖNERGESİ

XV. Türk Dil Kurultayında verilen öneriler üzerine, Yönetim Kurulunca kurulan 5 kişilik yarkurulca hazırlanıp Yönetim Kurulunca incelenerek değiştirilen ve aşağıdaki biçimde XVI. Kurultaya sunulması uygun görülen tüzük değişiklikleri ile yine bu yarkurulca düzenlenen ve Yönetim Kurulunca benimsenen "Türk Dil Kurumu Seçim Yönergesi" sunulmaktadır.

TÜZÜK DEĞİŞTİRME TASARISI

GEREKÇE

Türk Dil Kurumu Tüzüğü'nün 6. maddesinin 1.bölümünün son tümcesinde sözü edilen asıl üyeler için ödenti tutarı yıllık bütçemizde 16.500 liradır. Paranın satın alma gücü, tüzüğün düzenlendiği 1973 yılından bugüne dek büyük düşüşler göstermiştir. Kurum, üyelerine türlü hizmetler götürmektedir. Bu yükün ağırlığı çok düşündürücüdür. Bu nedenle XV. Kurultayda ileri sürülen önerilerin en azı olan 200 liranın Kurumun tüm asıl üyelerince gönülden benimseneceği inancındayız.

Tüzüğün 14. maddesine "Üyelerin genel kurullarda doğrudan gelir azaltıcı ya da gideri artırıcı nitelikte önerilerde bulunmamaları" konusunda ekleme yapılması önerilmiştir.

Kurumların ayakta kalabilmeleri bir bakıma parasal güçlerinin sınıрыyla doğru orantılıdır. Kurultaylarda düzenlenen bütçe tasarılarının gerçekçi, gelir ve gider yönünden bütçe yapım tekniğine uygun olması zorunludur. Konuyu yasal bir sınırlama içinde tutabilmek amacıyla tüzüğün 14. maddesinin genişletilmesi benimsenmiştir.

Tüzüğün 18. maddesinde sözü edilen Yönetim Kurulunun görev sınırının kesinlikle belirlenmesi önerilmiştir.

Tüzük değişikliği söz konusu olduğunda, yetki kargaşasının da giderilmesi yolunda çalışmalar yapmanın gerekliliği tartışmasıdır. Yönetim Kurulunun Türk Dil Kurumunun her türlü çalışmasını düzenleyeceği tüzük buyruğu olarak açıklanırken, bu çalışmasını sürdürebilmesi için zorunlu yetkileri de vermek, yetki, görev ve sorumluluk ilişkisinin doğal bir sonucudur. Bazı kez olduğu gibi, bir kısım yönetmeliklerin Kurultayca doğrudan ele alınması, hem yönetmeliğin katılaşmasına, hem de parasal kaynakların gereksiz kullanımına yol açmıştır. Yalnızca Kurultay kararıyla değiştirilmesi olanağı bulunan yönetmeliklerin ise, günün değişen ve atılımlara yönelik çalışmalarına ayak bağı olacağı görüşüyle önerilen metin benimsenmiştir.

YÜRÜRLÜKTEKİ METİN

Madde 6-

Asıl üyeler Kuruma yılda 30 lira ödenti verirler.

Madde 14- Bütçeden para harcamayı gerektiren önergelerle yarkurul kararları Genel Kurulda görüşülmeden önce bütçe yarkurulundan geçer.

Madde 18- Yönetim Kurulu, Türk Dil Kurumunun her türlü çalışmasını düzenler. Gerekli yönetmelikleri yapar ve çalışma kollarını kurar.

Bu kurula Kurultayca üyeler arasından gizli oy ile 45 üye seçilir. Bunlardan en çok oy alan 35'i asıl, geriye kalanların 10'u oy sırasıyla yedek üye olurlar.

YÖNETİM KURULUNCA ÖNERİLEN METİN

Madde 6-

Asıl üyeler Kuruma yılda 200 lira ödenti verirler.

Madde 14- Bütçeden para harcamayı gerektiren önergelerle yarkurul kararları Genel Kurulda görüşülmeden önce Bütçe Yarkurulundan geçer. Genel Kurulda doğrudan gelir azaltıcı ya da gideri artırıcı nitelikte önerilerde bulunulamaz.

Madde 18- Yönetim Kurulu, Türk Dil Kurumunun her türlü çalışmasını düzenler. Yönetmelik ve yönetmelik niteliğinde düzenlemeleri yapmaya ve çalışma kollarını kurmaya yalnız Yönetim Kurulu yetkilidir.

Bu kurula Kurultayca üyeler arasından gizli oy ile 45 üye seçilir. Bunlardan en çok oy alan 35'i asıl geriye kalanların 10'u oy sırasıyla yedek üye olurlar.

GEREKÇE

Tüzüğün 25. maddesiyle 53. maddesi arasında koşutluğu sağlamak ve giderleri azaltmak üzere bir çalışma yapılması benimsenmiştir. Dolayısıyla Yönetim Kurulu toplantılarına yerinden katılacak üyelere ayrıca gündelik verilmemesinin ilke yönünden yararlı olacağı düşünülmüş böylece yaklaşık 40.000 lira dolayında bir artırım sağlanacağı hesaplanmıştır.

Tüzüğün 48. maddesine, görevli giderleri konusunda, açıklık getirilmesi önerilmiştir. XV. Türk Dil Kurultayı, bütçe ve plan yarkurulu raporunda belirlendiği gibi, toplam harcamaların % 54'ü görevli harcamalarına, % 34'ü bilimsel harcamalara, % 12'si öteki harcamalara ayrılmıştır. Her toplu iş sözleşmesi döneminde bu giderlerin artacağı tartışmasızdır. Bu nedenle bu tür akçah hakların bütçenin belli bir yüzdesini aşmaması görüşünde birleşilmiştir.

Dernekler yasasının 7. maddesindeki buyruğa göre, her tüzükte bulunması zorunlu maddeler vardır. Bunun dışında, karşılaşılabilecek sorunlarda, genel hukuk kurallarına göre, Dernekler Yasasına ve onda da yanıtı bulunmayan anlaşmazlıklarda ise, Türk Medeni Yasasına başvurulması gerekmektedir. Tüzüğe eklenecek bu madde ile, konuya açıklık getirilmiş, Kurum tüzüğü ile, ilgili yasalar arasında bağlantı kurulmuştur.

Yürürlükteki tüzüğün 63. maddesi yürürlük tarihini saptamaktadır. 63. madde numarası adı altında yeni madde oluşturulduğuna göre yasal yönden yürürlük maddesinin numarasının değiştirilmesi gerekmektedir.

YÜRÜRLÜKTEKİ METİN

Madde 25- Yönetim Kurulu üyelerine aylık ya da benzeri ücret ödenmez. Yönetim Kurulu toplantılarına ya da başka toplantılara katılacak olanlardan, toplantıya dışardan gelenlere yolluk (zorunlu gider ve yol parası) ve gündelik ödenir; yerinden katılanlara sadece gündelik ödenir. Bu ödemelerin miktarı Kurultayca kabul edilen bütçe ile saptanır...

Madde 48- Kurum bütçesi bir yıllık gelir ve giderleri göstermek üzere düzenlenir ve iki Kurultay arasında her yıl uygulanır.

(Yeni Madde)

Madde 63- Bu tüzük onay tarihinde yürürlüğe girer.

YÖNETİM KURULUNCA ÖNERİLEN METİN

Madde 25- Yönetim Kurulu üyelerine aylık ya da benzeri ücret ödenmez. Yönetim Kurulu toplantılarına ya da başka toplantılara katılacak olanlardan, toplantıya dışardan gelenlere yolluk (zorunlu gider ve yol parası) ve gündelik ödenir. Bu ödemelerin miktarı Kurultayca kabul edilen bütçe ile saptanır...

Madde 48- Kurum bütçesi bir yıllık gelir ve giderleri göstermek üzere düzenlenir, iki Kurultay arasında her yıl uygulanır. Görevli giderleri, aylık, yolluk ve diğer akçah haklar bütçenin yüzde "50"sini aşmaz.

Madde 63- Tüzükte açıklık bulunmayan konu ve durumlarda, Dernekler Yasası ve Medeni Yasanın ilgili kuralları uygulanır.

Madde 64- Bu tüzük onay tarihinde yürürlüğe girer.

TÜRK DİL KURUMU
SEÇİM YÖNERGESİ
TASARISI

AYIRIM KURULU

Madde 1- Kurultay, Yönetim, Denetleme ve Onur Kurullarının oy ayırım işlemlerini yürütmek, sonuçlarını belirleyip bir rapor durumunda düzenlemek amacıyla kendi üyeleri arasından, adçekme yoluyla, 21 üyeli bir ayırım kurulu oluşturur.

Madde 2- Ayırım Kurulu, başkanını seçerek Yönetim Kurulu için üç, Denetleme ve Onur Kurulları için birer olmak üzere, kuracağı beş alt ayırım kuruluna dörder üyesini verir.

Madde 3- Ayırım Kurulunun görevi, seçim sonuçlarına ilişkin tutanağın Kurultay Başkanlığına verilmesiyle sona erer.

Madde 4- Dörder üyeden oluşan alt ayırım kurulları göreve başladıklarında, üyelere birisine alt ayırım kurulu başkanlığı görevini verir. Alt ayırım kurulları kendi aralarında, ayırım sırasında başkanını oy zarfını açıp okumakla, üyelere birini okumayı gözetlemekle, birini okunan adları yazmakla, birini de yazmayı gözetlemekle görevlendirir.

Madde 5- Oy ayırımı, Ayırım Kurulunun görevi olup, alt ayırım kurullarının birbirleriyle yardımlaşmaları ve görevi bütünleşerek tamamlamaları asıldır.

OY VERMEDEN ÖNCEKİ İŞLER

Madde 6- Kurul Genel Yazmanlığı, seçimlerden önce Yönetim, Denetleme ve Onur Kurulları seçiminde kullanılmak üzere, ayrı ayrı renklerde gerektiği kadar mühürlü zarfı hazırlayarak Kurultay Başkanlığına verir.

Madde 7- Oy verme işlemi başlamadan önce, Kurultay Başkanlığının gözetimi altında ve belirleyeceği biçimde, seçimlerde kullanılacak oy zarfları, üye ad dizelgelerinde adları yazılı üyelere imzaları karşılığı verilir.

Madde 8- Kurultay Başkanlığı, Yönetim, Denetleme ve Onur Kurulları seçimlerinde kullanılacak üç oy sandığını ve başka gerekli araçları sağlar.

OYLARIN HAZIRLANMASI

Madde 9- Kurultay Başkanlığı, üyelerin oy pusulalarını gizli yazıp zarflarına koymaları için yeterli bir süreyi verip bu sürenin bitiminde oylamanın başlayacağını bildirir.

OY VERME SÜRESİ

Madde 10- Oy verme işlemi, Kurultay Başkanının oylamanın başladığını üyelere sözlü duyurmasıyla başlar. Bir tam saatin geçmesiyle oylama biter. Bu sürenin bitiminde, oy vermek üzere sırada bekleyen üyeler varsa oylarını kullanıncaya kadar oylama sürer. Başkanlık Kurulundan bir üye, sırasıyla üyelerin adlarını okuyarak onları oy vermeye çağırır. Oy kullanma işlemi tamamlanınca oylamanın bittiği Kurultay Başkanlığınca açıklanır.

SAYIM VE DÖKÜM İŞLEMLERİ

Madde 11- Sayım ve döküm işlemleri açık olarak yapılır. Ayırımı geçilmeden önce üye ad dizelgesinden oyunu kullandığı imzalarıyla doğrulan üyelerin toplamı bulunarak tutanağa geçirilir.

SANDIĞIN AÇILMASI VE ZARFLARIN SAYIMI

Madde 12- Oy kullananların saptanmasından sonra, alt ayırım kurulları Kurultay Başkanlığınca göreve çağırılır. Alt ayırım kurullarının gözetiminde Yönetim, Denetleme ve Onur Kurulları oy sandıkları ilgili alt ayırım kurullarına verilir.

Madde 13- Alt ayırım kurulları, kendilerine hazırlanan yerlerde sandıkları açarlar. Önce sandıktan çıkan oy zarflarının sayımı yapılarak tutanağa geçirilir. Zarf sayısı ile 11. maddede belirlenen şekilde saptanan oy veren üye sayısı karşılaştırılır. Zarf sayısı, oy veren üye sayısından fazla olursa, zarflar tek tek elden geçirilir. Kurum mühürünü taşımayan zarf varsa önce onlar çıkarılır. Bütün bunlara karşın, sandıktan çıkan zarf sayısı oy kullanan üye toplam sayısından fazla olursa, fazlayı karşılayacak sayıda zarf, ayrıcalık yapmaksızın geriye kalan zarfların arasından alınır. İşlem tutanağa yazıldıktan sonra bu zarflar açılmadan yok edilir.

Madde 14- Sandıktan çıkan oy zarfı ile, oy kullanan üye toplam sayısı eşitlendikten sonra alt ayırım kurulları 4. maddede belirlenen görev bölümünü yaparak oy ayırımına başlarlar. Yönetim Kurulu oy zarfları önce üç gruba ayırılır, daha sonra ayırım yapılmak üzere Yönetim Kurulu alt ayırım kurullarına verilir.

GEÇERLİ OLMAYAN ZARF VE OY PUSULALARI

Madde 15- Aşağıda belirlenen zarf ve oy pusulaları geçerli değildir.

- 1- Kurultay Başkanlığına dağıtılan mühürlü zarftan başka zarfa konulmuş oy pusulaları,
- 2- Hangi üye tarafından verildiği belli olacak biçimde, imza, ad ya da işaret taşıyan zarfa konulmuş oy pusulaları,
- 3- Bir başka kurula ilişkin zarfa konulmuş oy pusulaları,
- 4- Bir başka kurula ilişkin oy pusulasını taşıyan zarflar,
- 5- İmzalı ya da oy verenin kim olduğunu belirleyen işaret taşıyan oy pusulaları,
- 6- Tek zarftan çıkan değişik adları taşıyan birden çok basılı ya da yazılı oy pusulaları.

GEÇERLİ OLAN OY PUSULALARI

Madde 16- Aşağıda yazılı oy pusulaları geçerlidir.

- 1- Elle düzenlenmiş oy pusulaları,
- 2- Belli sayıda aday adını kapsamayan oy pusulaları,
- 3- Bir ya da birçok adları çizilmiş oy pusulaları,
- 4- Daktilo ile yazılmış oy pusulaları,
- 5- Basılı oy pusulalarında adaylardan bir ya da birçoğunun adları çizilerek yerlerine elle yazılmış aday adını taşıyan oy pusulaları.

Madde 17- Bir zarftan aynı adayların adlarını taşıyan birden çok oy pusulası çıkması durumunda, tek oy pusulası çıkmış gibi işlem yapılır.

Madde 18- Oy pusulalarında o kurul için seçilmesi gereken aday sayısından fazla ad yazılmış ise, belli sayıdan sonraki adaylar oy almamış, belli sayıya kadar yazılı adaylar geçerli oy almış sayılırlar.

SONUÇLARIN DÖKÜMÜ

Madde 19- Oy ayırımı bittikten sonra, Denetleme ve Onur Kurulu oy ayırımını yapan alt kurullar ayrı ayrı, Yönetim Kurulu oy ayırımını yapan üç alt kurul düzenledikleri tutanakları birleştirerek, o seçim için oy kullanan üye sayısını, geçerli ya da geçersiz oy sayısını, oy sayısına göre seçilen asıl ya da yedek üye adlarını, aldıkları oyları ayrı ayrı belirterek tutanaklar düzenlerler. Asıl ya da yedek üyeler aynı sayıda oy almışlarsa, Ayırım Kurulu adçekme yoluyla sıralarını saptar.

SONUÇLARIN KURULTAY BAŞKANLIĞINA VERİLMESİ

Madde 20- Ayırım Kurulu, alt ayırım kurullarından gelen seçim sonuçlarını, bir tutanakta birleştirerek Kurultay Başkanlığına verir.

Madde 21- Kurultay Başkanlığı, Ayırım Kurulundan gelen ve seçim sonuçlarını belirleyen tutanağı Kurultayın bilgisine sunar. Seçilen kurullar Kurultayın bitiminden başlayarak en geç 12 saat içinde, çağrı beklemeksizin Türk Dil Kurumu'nda toplam görev bölümü yapar.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-167/1

TÜZÜK DEĞİŞİKLİĞİ KONUSUNDA
SORMACA

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-167/2

Soru 1. Türk Dil Kurumu Tüzüğü'nün, üyeliğe girişle ilgili 6. maddesinde bir değişiklik yapılmasından yana mısınız?

1. Evet
2. Hayır
3. Kararsızım

Soru 2. (Soru 1'e "evet" yanıtı verenlere)

Kurum'a üye olabilmek için, Yönetim Kurulunda yapılan oylamada aranan, "Toplantıda bulunanların üçte iki çoğunluğu" koşulu, sizce, kaldırılmalı mıdır?

1. Evet
2. Hayır
3. Kararsızım

Soru 3. (Soru 2'ye "evet" yanıtı verenlere)

Kurum üyeliğine kabul edilebilme için, Yönetim Kurulunun yaptığı oylamada, sizce, nasıl bir çoğunluk aranmalıdır?

1. En çok oy alan belli sayıdaki aday üye olabilmeli.
2. Yönetim Kurulu üyelerinin salt çoğunluğunun oyunu alanlar üye olabilmeli.
3. Oylamaya katılanların çoğunluğunun oyunu alanlar üye olabilmeli.
4. Belli bir önerim yok.

Soru 4. Türk Dil Kurumu ödülllerinden herhangi birini kazanmış olan bir kimsenin Kurum üyeliğine alınmasında, Yönetim Kurulunda yapılan oylamada, adaylar lehine ayrıcalıklı bir çoğunluk aranmasından yana mısınız?

1. Evet
2. Hayır
3. Kararsızım

Soru 5. (Soru 4'e "evet" yanıtı verenlere)

Ödül kazanmış olanların üyeliğe kabul oylamasında nasıl bir çoğunluk aranmalıdır?

1. Oylamaya katılanların çoğunluğunun oyu yeterli sayılmalıdır.
2. Belli bir önerin yok.

Soru 6. Üyelikle ilgili 6. maddede başka herhangi bir değişiklik öneriniz var mı? Belirtiniz.

.....
.....

Soru 7. Kurultaylarda önerildiği gibi, üyelerin yıllık ödentilerinin miktarında bir değişiklik yapılmasından yana mısınız?

1. Evet
2. Hayır
3. Kararsızım.

Soru 8. (Soru 7'ye "evet" yanıtı verenlere)

Yıllık ödenti ne kadar olmalıdır?

..... TL.

Soru 9. Kurultay'ın, Temmuz ayında toplanmasını gerektiren Tüzük maddesinin değiştirilmesinden yana mısınız?

1. Evet
2. Hayır
3. Kararsızım.

Soru 10. Soru 9'a yanıtınız "evet" ise, Kurultay hangi ayda toplanmalıdır?

.....

Soru 11. Tüzükte, Kurultay'ın görevlerini belirten 12. maddede, "Kurum'un kısa ya da uzun süreli yönetsel ve bilimsel çalışma tasar ve izlencelerini belirlemek ve bunların yöntemlerini saptamak" hükmünün eklenmesini yararlı bulur musunuz?

1. Evet
2. Hayır
3. Kararsızım.

Soru 12. Tüzüğün, Kurultay'ın görevleriyle ilgili 12/e fıkrasının, "Yönetim, Denetleme ve Onur Kurullarını, Seçim Yönergesi'ne göre seçmek" biçiminde değiştirilmesinden yana mısınız?

1. Evet
2. Hayır
3. Kararsızım.

Soru 13. Genel Yazmanın, Kurum dışında başka bir görev alamayacağına ilişkin 24. madde, sizce, değiştirilmeli midir?

1. Evet
2. Hayır
3. Kararsızım.